

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/2567
Toplantı Tarihi/Sayısı : 7.5.2024/46
Karar Numarası : 2024/428
Başvuran : E. K.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Hava yolu şirketi tarafından sabıka kaydı bulunan kişilere karşı ayrımcılık yasağının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran, 3/8/2023 tarihinde Türk Hava Yolları DO & CO İkrım Hizmetleri Anonim Şirketinin İzmir Adnan Menderes Havalimanı'nda bulunan deposuna mal teslim etmek üzere Havalimanına gittiğini, güvenlik görevlilerinin girişte araç ruhsatı ile sabıka kaydını istediğini ve sabıka kaydı olması halinde içeri alınmayacağını bildirdiğini, sabıka kaydı olmamasına ve mevcut uygulamadan zarar görmemesine rağmen söz konusu uygulamanın siyasi ve felsefi görüş temelinde ayrımcılık oluşturduğunu ve sabıka kaydı bulunan kişilerin mağdur edilmesine yol açabileceğini iddia etmekte, şirket hakkında soruşturma başlatılmasını ve gereğinin yapılmasını talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir."

4. Mezkûr Kanun'un "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.

(...)"

5. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) ... f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, (g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ... (i) "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek ..."

6. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.

(...)

(9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvurunun konusu" başlıklı 31'inci maddesi şöyledir:

"Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu kapsamında cinsiyet, ırk, renk, din, dil, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasağı ihlalleri başvurunun konusunu oluşturur."

8. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön İncelemenin Yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... yönlerinden incelenir."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde, insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına

alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. Bununla birlikte başvuru, başvuranın İzmir Adnan Menderes Havalimanına girişte güvenlik görevlileri tarafından araç ruhsatı ile sabıka kaydının istendiği ve sabıka kaydı olması halinde içeri alınmayacağı bildirildiği, uygulamanın kişilerin açıkça fişlenmesine yol açacağı iddiasına ilişkindir.

13. 6701 sayılı Kanunda, ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişinin Kurumumuza başvurabileceği hüküm altına alınmıştır. Bu hükümden, herhangi bir kişinin Kurumumuza başvuru yapılabilmesi için ayrımcılık yasağı ihlalden doğrudan veya dolaylı olarak zarar gördüğü iddiasının bulunması gerektiği, başka bir ifade ile mağdur sıfatını haiz olması gerektiği anlaşılmaktadır.

14. Başvuru dilekçesinin incelenmesinden, başvuranın sabıka kaydının bulunmadığını belirttiği görülmüş olup başvuranın ilgili uygulama nedeniyle mağdur sıfatını haiz olma şartını sağlamadığı anlaşılmaktadır.

15. Öte yandan başvuran, ilgili uygulamanın siyasi ve felsefi temelli ayrımcılık oluşturduğunu iddia etmektedir.

16. 6701 sayılı Kanun'da, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılığın yasak olduğu düzenlenmiştir. Anılan temeller dışında bir temele dayanılarak veya herhangi bir temele dayanılmaksızın ayrımcılık iddiasında bulunulan haller, Kanun kapsamı dışında kalmaktadır.

17. Siyasi görüş temelinde ayrımcılık; Uluslararası Çalışma Örgütü'ne (ILO) göre; "Kişilerin siyasi parti üyeliği ve siyasi, sosyo-politik ve ahlaki tutumları da dahil, düşüncelerine karşı yapılan ayrımcılıktır." (TİHEK, Ayrımcılık Temelleri Serisi No:11). Bununla beraber, siyasi ve felsefi görüşün kişinin dini kanaati olarak nitelendirilmeyen kanaatlerini kapsadığı belirtilebilir; çünkü din, inanç ve mezhep temelinde ayrımcılık ayrıca yasaklanmıştır. Bu kapsamda siyasi ve felsefi görüş temelinde ayrımcılık yasağı, mevcut siyasi ilkelere, sistem veya kurallara karşı görüşlerini ifade etme veya gösterilerde bulunma ya da en yalın haliyle farklı bir görüş ya da ideolojiye sahip olma nedeniyle ayrımcılıktan korunmayı sağlamayı amaçlamaktadır (TİHEK, 9/2/2022 tarihli ve 2021/606 sayılı karar, para. 16). Bu bağlamda başvuran mağdur sıfatını taşımış olsa bile, havalimanına girişte kişilerden sabıka kaydı ve araç ruhsatı istenmesi uygulamasının ayrımcılık oluşturduğu iddiası siyasi ve felsefi görüş temelinde ayrımcılık temeli ile ilişkilendirilememiştir.

18. Yukarıda açıklanan gerekçeler ve anılan mevzuat ile birlikte incelendiğinde, başvuranın söz konusu uygulama açısından mağdur sıfatını taşımadığı, mağdur sıfatını taşımış olsa bile başvuru konusu farklı muamelenin siyasi ve felsefi görüş temeline ayrımcılık temeli ile ilişkilendirilememesi ve yapılan incelemede 6701 sayılı Kanun'da belirtilen başka bir ayrımcılık temelinin tespit edilememesi sebebiyle başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

7/5/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

ÜnalSADE
Üye